

Johann Daniel Overbeck

**Memoria Vitae Viri Admodvm Reverendi Et Praeclarissimi Adde Bernhardi
Bvrghardi ... Dolenter Licet Stvdiose Tamen Litteris Consignata**

Lvbecae: Imprimebat Georgivs Christianvs Green, [1787?]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1734001437>

Druck Freier Zugang

4°

Behn,
Burghardi.
1787.

Z II
513-4°

J Z II
513-40

MEMORIA VITAE

VIRI

ADMODVM REVERENDI ET

PRAECLARISSIMI

ADDE BERNHARDI

BVRGHARDI

PASTORIS

DE SVO SACRO GREGE AD AEDEM PETRINAM

AC PRAETEREA

SENIORIS

DE TOTO SANCTIORI ORDINE

LONGE MERITISSIMI

DOLENTER LICET STUDIOSE TAMEN

LITTERIS CONSIGNATA

IOHANNE DANIELE OVERBECK

GYMNASII LVBECENSIS RECTORE

SOCIETATVM TEVTONICARVM GÖTTINGENS. IENENS. ET ALTDORFINAE

LATINAE MARCHICOBADENSIS COLLEGA HONORARIO.

LVBECAE

IMPRIMEBAT GEORGIUS CHRISTIANVS GREEN

MAGNIFICI SENATVS TYPOGRAPHVS.

Ehen Theologo viuimus celeriter orbatu eo, qui multa didicisset, multa cognouisset, multa esset expertus, producta nempe longius, quam plerisque contingere solet, aetate, qui solitus esset, (quoniam eorum, quae gererentur in vita iudicarique possent ad se pertinere, nil facile sibi pateretur elabi, quin animaduuerteret), omnia probare, sicut monet Apollolus, bona retinere; qui hoc praecipue haberet in se boni, quod recedere sensim videtur a nostrorum temporum atque morum consuetudine, ut rite periteque Christianam sapientiam atque virtutem fecerneret semper a non Christiana, inque publicis pariter sermonibus atque priuatis, quam hoc idem esset cuique necessarium factu, offendendum omnibus, commendandum, repetendum, denique inculcandum, arbitraretur. Ad hoc scilicet natus propemodum videbatur esse factusque, ad hoc ab ipsa inde pueritia institutus, ad hoc ingenio, ad hoc rerum perspicientia, ad hoc eruditionis etiam copia praesidiisque satis instructus. Qui quomodo euaserit talis, quum referat scire, dignusque ipse sit, cuius vita resque gestae haudquaquam insuper habeantur, tanto studiosius hoc, quod mihi datum negotium est, curandi pro viribus, ut *HUIUS VIRI* memoria in posterum quoque seruetur, moerenti licet calamo, exsequor.

Viuentium auxit societatem **ADDE BERNHARDVS BURGHARDI** Lubecae anno Saeculi decimo, ante diem septimum et vicesimum Augusti.

Pater **IOHANNES DANIEL BURGHARDI**, Symmysta Marianus, apud nos tertium et vicesimum in annum sacra fidelissime fecit, Mater autem, **SARA ROSINA**, gente **SCHROEDERA**, puero erepta mature, anno Saec. **XVIII.** a. d. **XII.** Dec. alteri locum dedit Matri, **ANNAE CHRISTINAE LANGIAE**, Matronae praestantissimarum laude virtutum nulli secundae, quam viduam a **IOHANNES BIELIO**, ciue Mercatoreque spectatissimo, relictam, secundo sibi Pater matrimonio iunxit anno **XXIV.** mense Septembri.

Generis Paterni Auus, **DANIEL BURGHARDI**, Ciuis atque Mercator apud nos in eorum floruit Collegio, qui a cursibus Bergam in Noruagia faciendis tenent nomen, Auia **ANNA** fuit, gentili nomine **GEHARDA**, siue **GEWERDES**.

E genere Materno Auus, **ADDE SCHROEDERVS**, et mercatura sua et omni virtutum laude Ciuicum ordinem ornauit, Auia, **DOROTHEA MARQVARDA**, genti suae decus non debuit modo, verum etiam dedit.

Ad Proauos hinc Proauiasque stirpis Paternae quod attinet, primus **ANDREAS BURGHARDI**, Mummendorpiensium sacri gregis Pastor, in Suerinensi Megapolitanorum Ducatu inter eos floruit sacerdotum, quorum qui Praepositus ordini est, Grewismolae in vicinia viuit; prima fuit **ANNA** gente **SUCCOVIA**; secundus in Noruagia Bergae vendidit merces, **HANS**, id est, **IOHANNES GEWERDES**, qui non alio nomine, verum alia nominis forma, **GEHARDVS** quoque vocatus fuit; secunda **ELSABE POHLMANNA** honestissimum Hambergensis reipublicae ciuem habuit patrem.

Materni generis Proauorum atque Proauiarum primus, **ADDE SCHROEDERVS**, feliciter et patriam suam Hadeliam commutauit cum Lubeca et exinde rem hic loci vendendis mercibus fecit; prima **SARA AB ELSEWICH**, fuit gente inter nos genita satis clara; secundus **IOHANNES MARQVARD**, **I. V. D.** Consul reipublicae Lubecensis, eques Ordinis, qui a Sancto Marco traxit appellationem, suis de patria deque re litteraria meritis immortalis consecutus est gloriam; secunda, digna vxor tali marito, **ANNA ROSINA TANKIA**, genti suae non minus ornamenti, quam in acceptis referebat, reddidit.

Atauorum denique tantummodo notabiliores, nempe Paternorum duo priores, Maternorum vero posteriores duo, cum vxoribus, recensendi videntur. Ergo nominetur initio **CASPAR BURGHARDI**, sacri gregis Magdstadii quondam in Thuringia Pastor, cuius vxor **MARIA** fuit **OTTMANNSDORFIA**; deinde, qui apud Megapolitanos Grabouiensium inter Decuriones fuit olim **IACOBVS SUCCOVIUS**, **N. C. P.** **CATHARINAE**que **REIMERAE** matrimonio iunctus, tum **GOTTHARDVS MARQVARDVS**, patre **IACOBO** in Liuania natus, Mercator Lubecensis, magni filii parens, ex **ELISABETA LVDINGHVSIA** suscepti, **IACOBI LÜDINGHUSEN** Lubecensium Consulis filia; denique **OTTO TANKIUS**, apud Lubecenses reu. Canonic. Ord. Praepositus et reipublicae Syndicus, vxorem qui habuit **IOHANNAM IULIANAM**, filiam **PETRI PAVLI STEVERNAGEL**, **I. V. L.** qui Spirae in supremo Imperii Iudicio Camerali, quod ibi tum exercebatur, procuratoris erat indutus dignitate.

Horum ipse Maiorum gloria dignus fuit sane non minus, quam se reddere dignum a prima inde pueritia laborauit, cuius rei parentes domi longe firmissima, id est pietatis, fundamenta iecerunt. A Patre et imbutus litteris et, ut magis imbueretur, anno Saeculi **XVII.** in publicam datus est scholam, a Conrectore vero **GOELDELIO**, quia tum Rectoris in munere **SVANTENIO SEELENIVS** nondum successerat, classi septimae insertus. Sed tamen postea quoque iuuenum paedagogorum quorundam ope intra domesticos parietes vsus est. In schola vero, prout per singulas transiit classes, publice audiuit atque priuatim viros, quorum fidem, industriam, dexteritatem, eruditionem gratus, quoad vixit, et studiose praedicauit, **MATTHIAM SCHMID**, **PAVL. HEY**, **GERH. MINVM**, **IOH. SCHEVIYM**, **HENR. SIVERS**, Cantorem, **ZACHAR. STAMPELIYM** et **CAR. HENR. LANGIYM A. M.** Subrectores, **MART. CHRIST. GOELDELIYM**, **A. M.** Conrectorem, **IOH. HENR. A SEELEN**, Theol. Lic. Rectorem. Priuatissimae quoque se disciplinae duorum ex his tradidit, quorum ab altero, **SIVERSIO**, linguarum duarum Graecae et Hebraicae, ab altero, **SEELENIO**, praeterea historiae litterariae, quandam interioris notitiam accepit. Omnino, quamcunque poterat habere discendi seseque exercitandi occasionem, conuertebat in suos vsus, ideoque non attigit modo inter caetera, quae poterat apprehendere, Poësin, sed, ut etiam publice versaretur aliquando in opere declamatorio, anno **XXVIII.** quum verno tempore schola lustraretur, sub **STAMPELIO** latinum recitauit et heroicum carmen: *de proditi a Iuda Saluatoris captiuitate*. Proximoque tandem anno **SEELENIO** duce prodiit orator, ut Gymnasio publice valediceret, quo tempore *de claris Burghardis eorundemque in rem sacram et litterariam meritis* dixit. At sicuti Matris obitum, haud diu postquam scholam intrasset, coactus erat dolere, ita paullo antequam exeundum e Schola videretur, eheu Patre indulgentissimo et de se ultra, quam quis cogitet, meritissimo priuatus est. Nec poterat tam facile, quam prius illud vulnus, quod copaluerat breui sub incomparabili nullique genitrici cedente Priuigna, posterius hoc quoque sanari, quin etiam in academiam itineri moram poneret.

Sed victa tandem sunt obstacula, et intrante anni **XXIX.** auctumno Ienam ipse delatus feliciter, ibique ab **IOH. ADOLPHO WEDELIO** domum receptus est. Disciplinis vero academicis quid impenderit studii, ardoris, industriae, cogitare tantummodo is potest, cui non erat ipse prorsus ignotus. Nos quidem nihil ultra poterimus, quam, quibus rebus occupauerit sese maxime, quorum item sub moderamine doctorum, indicare. Logicam nempe Metaphysicamque doctrinam, Iusque Naturae tractaturus operam dedit **HENRICO KOELERO**, Mathematica Physicorumque dogmata, **GEORGIO EHRH. HAMBERGERO**, Historica **CHR. GOTTL. BVDERO**, et **MART. SCHMEITZELIO**, Graeca **CHR. STOCKIO**, Hebraica priuatis doctoribus, **HOFFMANNO** atque **RECKENBERGIO**, Theologica, quatenus et docenda et ab aduersariis vindicanda sunt, **ESA. WEISSENBORNO**,

quatenus hominum corrigunt mores, IAC. CARPOVIO, et IOH. PET. REVSCHIO, interpretandi Sacri Codicis et regulas et exercitia, IOH. GEO. ZVR LENDEN, historiam rerum sanctiorum GOTTLIEB STOLLIO, cuius etiam, quoad nondum WEDELII hospitis mensae admoueri poterat, conuictor fuit.

Sex vero mensium ultra triennium spatio, Ienae his rebus impenso, pede felici sese Lipsiam contulit a. xxxiii. vere primo, ibidemque his, quae adhuc quasi aedificia instruxerat, industria simili, multa addidit ornamenta, multaque noua opera superstruxit. Namque adhibuit ad magis proficiendum in Historia Vniuersali GE. CHR. GEBAVERVM, in Theologia, quae positiua dicitur, secundum BAIERI compendium, sua poscentem specimina et acuentem se disputando, SAL. DEYLINGIUM, in concionandi vel arte, vel facultate, quum praecepta dantem, tum offerentem cuique se exercendi commoditatem, CAR. GOTTLÖB HOFMANNVM, in accuratori denique intelligentia Symbolicorum coetus Lutherani librorum HENR. KLAUSINGIUM,

Anni autem insequentis xxxiv. eadem fere tempestate, qua in superiori aduenerat, Lipsiensium quoque uale dixit academiae, ut reuerteret domum, circaque Pentecostale sacrum rediit Lubecam. Hicque iam, quo poterat, primo tempore CARPZOVI Sacrorum Praefuli, specimina edendo, quae tanto Viro placerent, sua studia probare contendit et egregie probauit, et statim in Ordinem receptus est sanctioris ministerii Candidatorum, eaque re simul facultatem, qua praeditus in concionem, quoties posceretur, publicam ascenderet, adeptus. Et concionatus hinc est sane frequenter et ad excitandam pietatem apte, ita denique, ut, quoniam in hac pariter atque omni alia re, cunctorum exciperetur applausu, quin haud diu expectaturus hinc esset sacrum aliquod munus, nemo dubitaret.

Istaque rerum praesagitione dignus quoque fuit euentus. Nam ad aedem Petrinam a. xxxvii. a. d. xx. Iunii posteaquam anno vix inchoato viuis ereptus ouium sacrarum Pastor IOH. RITTERVS esset, Symmysta communi suffragio electus est. Nec vero tunc modo ipsi, ut eligentium ornaretur omnium suffragiis, contigit, sed etiam postea, quotiescunque publice, ut aliquod efficeret munus, euocabatur, eadem prosperitate sortium est usus. Ita nactus videlicet Archidiaconi dignitatem est a. xli., vacuefactam praematuro IOACH. IOH. SCHNOBELII morte, ita orsus tueri a. lvi. a. d. xiii. Mai., post obitum CHRISTOPH. ANTON. ERASMI, Pastorale munus, ita Sacri Senior Ordinis a. lxxvii. a. d. xxvi. Febr., post GEO. HERM. RICHERTZII excessum, constitutus, ita denique omnia, quae publice data peculiari occasione perfecit, efficere iussus. Nec mirum; quia semper eius industria, dexteritas, fides, facultas, peragendi praeclara quaeque, perfecta est.

Ac plura multo essent, quam caperet charta, mihi scribenda, si vel ea, quae tantummodo ad explendum Senioris munus effecit, omnia persequi vellem, recensereque, quibus interfuerit exempli gratia Pastorum aliorumque Sacerdotum, aliquorum etiam tum ab ipso sacris muneribus initiatorum, electionibus, item sacrarum in Coenobio Iohanneo Virginum, ut Maximarum duarum, trium ordine Secundarum, caeterarum numero plurium, ad suam quarumque dignitatem euectionibus, quae itinera fecerit, quae gesserit alia negotia, vel alius generis, vel eiusdem. Potiora quaedam si decerpsero, erit satis.

Bis enim functus est sacrorum Praefulis vice, quando bis eramus magno viro, primum CARPZOVI, CRAMERO deinde, priuati. Horum ab vno, pie defuncto, abrupta tunc negotia sex mensibus ultra quadriennium gessit, ab altero, qui iussu erat magni Regis auocatus, per quinquennium, et quod excurrit; cumularique vidit admodum sibi, quum itinera facienda, tum alios, partim etiam prius actos, partim agendos, vel hoc primum tempore, vel alio modo, vel magis arduos, et exantlandos difficiliter, labores. Namque Pastores diuini gregum quinque, quatuor Ecclesiasticas, ante a se initiatos, in sacra munia immisit, horumque quatuor alios, octo igitur omnino, pro more sollemniter ac praesentibus, quibus erat integrum, collegis explorauit de fidei atque doctrinae sinceritate, sanctioris vero ministerii Candidatos fere viginti, ut similiter exploraret, in vnus modo conspectum adduxit, ut fieri solet, alteriusque collegae. Semel quoque speciminibus aestimandis, quae publice schola, quum ex amplissimi SENATVS auctoritate lustraretur, edebat, vice Praefulis interfuit. Semel denique, ut publicarum celebraretur supplicationum dies, et precum cantionumque et caeterarum rerum formulas, praescribi solitas ordinario more a Praefule, praescripsit. De Actis taceo reu. ministerii seruandis continuandisque. Haec igitur atque talia, quae et qualia non facile peraguntur, uti decet, a quouis, eo modo suscepit, gessit, absoluit, minime neglecta interim veteri rerum functione, ut inde qui honor in illum, quaeque laus, puto, redundauit, obliuioni dari vnquam vix, ac ne vix quidem, possit. Tam praeclarum igitur habuimus, tamque praecellentem eruditione, virtute meritisque, Seniore! Immeritone iudicabamus, omnium illud commune gaudium esse debere, quod ille transactis in ordine sacro lustris decem integris laetissimo more, iucundissimo ritu, sua illa sollemnia posset sacra celebrare? Qua de re plura proferemus mox, vbi quaedam alia fuerimus interim persecuti, quae necessario quoque narranda sunt.

Atque vel sic agere possumus de gaudiis. Verumtamen dolere simul oportet, quod subinde per vices euentuum quoque asperitas duriorum commemoranda erit. Ne coniugii quidem exoptatissimi faustitas iucunditasque sua caruit acerbitate.

Contraxit illud a. xxxix. a. d. xxi. Mai. cum Virgine nobilissima omnique virtutum genere decoratissima, ANNA HENRIETTA, gentis WOLDTIAE, viri in mercatorio quondam ordine senatorioque spectatissimi, HERMANNI WOLDTII, filiarum natu maxima, cui nuper, cum Marito, hilariter illa, quae indicabamus ante, sacra celebranti, familia destinabamus animo coniugialia, nunc eheu Viduae in luctu vehementissimo quaeuis alia cogimur apprecari. Et genuit hinc educauitque primum Filios tres, e quibus tamen funera duorum vidit ante tempus, proh dolor, et acerbe luxit, deinde duas Filias.

Filiorum primus HERMANNVS DANIEL, a. xl. a. d. iii. Iulii natus, mercaturam feliciter, ut tiro, feliciter etiam, ut herus, exercuit, sed nimis breui tempore. Mortuus est enim a. d. xi. Aprilis a. lxxvii. caelebs.

Alter, vir nobilissimus et consultissimus, ADDE BERNHARDVS BURGHARDI. I. V. L. a. xlii. a. d. xiv. Iunii natus. ob litteras in Gymnasio et duabus academiis quam optime cultas, egregium honoris gradum, ob animi morumque integritatem atque virtutem, ut in patria, sic alibi, praecipuam laudem, rebus agendis meritorum famam consecutus est, duobusque in matrimoniis, quorum primum initurus ab ipso Parente pio ritu consecrabatur, bis Eundem focerum, semel auum fecit. Iunctus enim a. lxxxv. a. d. xxvi. Mai. Virgini nobilissimae laudatissimaeque MARIAE CHRISTINAE FLOETHIAE, Viro quondam ciuici ordinis industria et arte florentissimo natae, filiolum ex hac, *Adde Bernhardum*, a. lxxxvi. a. d. xxii. Febr. suscepit, at eandem eheu quinto post die amisit. Hinc alterum ingressus coniugium est ipso hoc a. lxxxvii. a. d. xxvi. Iun. cum Virgine nobilissima et virtutibus quibuslibet perinsignibus ornatissima, CATHARINA MAGDALENA MENTZIA, quarta Filiarum a prudentissimo quondam et amplissimo Senatore, NICOLAO BARWARD MENTZE. relictarum, quod vinculum longe dulcissimum ut multo diutius duret et ad feram perpetuetur vsque senectutem, prout optare bonum quemque decet, optamus.

Tertius denique Filius, IOHANNES HENRICVS, genitus ille a. xliii. a. d. xvii. Aug. ab academia Helmstadiensi, quo, rebus in Gymnasio patrio peregre gestis, operam studio daturus Theologico cum fratre

concesserat, vehementissimum ob morbum redux factus, nimis pro dolor iuuenis, idemque adolescens optimae spei, suorum inter amplexus, humanis rebus omnibus excessit, a. LXXV. a. d. XIV. Ian.

Filiarum duarum prior ANNA HENRIETTA BURGHARDI edita in lucem a. XLIV. a. d. VII. Octobr. ad matrimonium ingrediendum similiter a Parente ipso, sicut in Filio factum esse diximus, consecrata est. Nupsit autem a. LXXVII. a. d. II. Dec. Viro atque Ciui pietate cum primis omnique morum atque virtutum laude florenti, IOHANNI FRIDERICO LUDOVICO FRISTERO, qui bono cum successu apud nos vendit serica, exindeque duos huic Marito filios, Patri optimo nepotes, dedit, alterum *Bernhardum Henricum*, a. LXXVIII. a. d. XXII. Dec. alterum, *Johannem Fridericum Ludouicum*, a. LXXX. a. d. XVI. Nov.

Posterior Filiarum, eademque Liberorum vltima, quae nata est a. XLIX. a. d. XII. Iun. Parenti semper vtrique gaudium insigne praestitit, nunc praestat in orbitate tristissima, vtinam praestet aliquando etiam in percipiendis quibuslibet, luctum compensantibus, laetitiae generibus, Matri carissimae societatem.

Omnis autem stirpis huius, quatenus adhuc est superstes diuque sit, precor, cuius erat vir meritissimus caput, huius igitur et amantissimae Matris proprium erat maxime ac peculiare gaudium, quod commune antea dixi, ex hilari recordatione natum dimidii saeculi a carissimo capite in sacro munere exacti. Hancque ille rem ipse ante diem secundum Iulii, quem diem sacrum itineris Mariani ad Elisabetham pia memoria fecit, quo eodem ille die sua munia fuerat, ante hos annos quinquaginta, auspicatus, in publica concione celebrabat. Celebrabant vero simul et vna non modo Sacer Ordo, qui tanto Seniore paene superbire videbatur, sed Summi quoque Procures Reipublicae, et Optimi quique Ciues, iique praesertim, ad quos templi exaedificandi cura pertinet, et homines innumeri, qui partim interesse tum publico cultui, partim aliis testari modis et pietatem suam et gaudium, longe iustissimum iudicabant longeque iucundissimum esse. Namque offerebantur votiuua munera, distribuebantur scripti libri atque carmina, denique Curia, Templum, Schola, totaque Ciuitas imo tacta esse laetitiae sensu videbatur.

Verum irrita, eheu, irrita, fuerunt nimis multa, quae tunc temporis ominabamur! Et iam ante quartum hunc fere et vicefimum et quod excurrit annum quaedam quasi praeludia fiebant eius, quo affligimur nunc, doloris, quum simile aliquid acciderat huius mali, quod proxime tandem extremum antecessit carissimi capitis excessum. Sed huic tamen, illo tempore tam formidoloso, malo medelam attulerat saluberrimum ad Pymontanas acidulas iter, quod comite reipublicae Senatore meritissimo, GOTTHARDO CARSTENS, viro prudentissimo et amplissimo, a. LXIII. a. d. XI. Iulii, instituire coepit, et eodem anno, salutatis vltro citroque vrbibus notatu dignioribus et oppidis, Helmstadii vero duobus quoque, qui tum ibi strenue ad sua incumbabant studia, filiis, a. d. XX. Aug. feliciter absoluit.

Neque idcirco irrita tunc, quae concipiebatur ex illa rerum prosperitate, spes fuit, quia, qui debilis erat profectus et redierat sanus, qua fuerat ante propemodum continue fructus valetudine prospera, perpetuo post profectorem quoque vti visus est. Irrita fuerunt, eheu, irrita, quae vota fecimus, ante hoc spatium fere trimestre, quum nobis, vt ita loquar, ex gaudiis vota nasci, ex votis gaudia viderentur. Irrita eheu fuit illa quoque spes, quae apud nos, quum ante hos paucos dies de ferali morbo primum aliquid nunciabatur, ex ipsa rerum similitudine originem duxerat. Quotquot enim nostrum de faulissimo infortunii pristini euentu cogitabant, sibi, vt fit, aliquid simile nunc euenire non minus posse, fingeant, adeoque vel exspectare, quia nil magis fere, quam sperare, solet in promptu esse cupientibus, audebant. Haec igitur vana, inania, irrita fuerunt!

Quid mirum, adhibitum in supremo discrimine Medicum his non potuisse de rebus, nisi dolenter et afflicta mente, scribere? Nam nemo haec, arbitror, animo poterit legere tranquillo, quae huc inferanda misit ad me Vir nobilissimus experientissimusque CHRISTIANVS FRIDERICVS TRENDELENBURG, Medicae scientiae Doctor. Effectorque celeberrimus, meque ita, quum arte tum benevolentia, rebus tristissimis narrandis leuauit.

Egregia, firma, inconcusque ut plurimum, immo ab annis inde plus quam viginti fere semper, usus est valetudine Vir maxime reuerendus, reuerendi ministerii nostri Senior dignissimus, gravissimus, Pastor ad aedem divi Petri meritissimus, ADDE BERNHARDUS BURGHARDI, insultus si excipias quosdam catarrhales leues, rufis scilicet coryzaeque ex refrigeratione species, vertigine quadam saepiuscule coniunctas, quibus quandoque erat obnoxius. Hiscis iisdem, tussicula nempe, coryza aliqua, cum vertiginosa quadam molestia, paucis ante obitum diebus correptus est Vir beatus, una cum tensionibus hinc inde spasticis circa auchenem praecipue, versusque occiput, quibus iungebatur nunc intermissa quandoque mentis quaedam vacillatio atque inconstantia, de qua quidem praecipue iam conquestus est, quaeque tandem ita urgebat, ut suadentibus amicis agnatisque, eorundem consilio adferens, dubiis istis, incertisque Symptomacibus aptis remediis obviam ire decerneret; quod tamen ipsum negotium, quamquam argentissimum, ad diem posterum differre mallet. Isto vero vix illucescente, die scilicet 23. Octobris, tota res in peius multo erat mutata: namque hemiplecticus inveniebatur, omni fere lateris sinistri motu tantum non penitus privatus, oculis fere semper clausis, ore ad latus dextrum retracto, lingua balbutiente, loquela vix intelligibili obscuraque, sensibusque omnia valde obstupefactis; neque optimis, quae ars largitur, remediis quam diligentissime adhibitis, ad emendationem et correctionem status huiusce tristissimi aliquid praestare licuit, sed passu aequali ad summum usque fastigium morbus ita est progressus, ut insequente die, nempe 24. Octobris, mane iam hemiplegia in veram totalemque transierit apoplexiam. Nunc penitus pertinaciterque clausis oculis, tumidisque palpebris, profundissimo sepultus sopore omni plane sensu motuque paene privatus est aeger, superstiti adhaec pulsu tardo, pleno, gravi, duroque; atque respiratione lenta, profunda, sive alta quandoque et suspiriosa, cum rboncho et stertore, tristibus istis moris, fere semper certo mox subscuraturae, prodromis. Et vere subscurata est ea postero die illo calamitosa, funesto luctuosaque 25. Octobris. Quo quidem ingrediente et pulsus et respiratio multo videbantur quidem placatiores tranquillioresque, sed ita subito deficientes sensum sensumque, ut omnino tandem ac penitus evanescerent, circa horam circiter decimam autem meridiam diei eiusdem. Succubuit ita morbo Vir senex vere venerandus, qui per semiseculum, per quinquaginta annos et ultra validus, firmus, sanus, integerque, semperque fere et animo et corpore vixens vigilantissime cum mitra alacritate summaque fide munere officioque gravissimo, quod ei mandatum erat, persunctus est, cuius iacturam obitumque iam dolent mecum tot amici, agnati, collegae totumque nostrum sacrarum rerum reuerendum ministerium.

Haec ille, vt omnia sine dubio, sic etiam vere in fine, scripsit de percepto ab amicis, agnatis atque collegis totoque ordine sacerdotum dolore, qui omnem quoque perualit eiuitatem. De Viduae autem luctu et moerore Filii partim Filiarumque, partim Generi ac Nurus, partim Fratris vnici Sororisque, tacere praestat omnino, quam inepte loqui. Sed haec tamen addere nobis licebit, LVGENTIBVS nullum firmiter accidere posse solatium, quam de fide, virtute, meritis, communi apud omnes existimatione, quam saepe viderunt, quin admiratione, sorte tandem in aeternum beatissima EIVS, quem ereptum sibi, tam subito, dolent, cogitationem. Quare vt cogitent ista in posterum saepius vimque perpetuo experiantur talium cogitatorum et, quae nunc videntur esse tam luctuosa, in omnia contraria, breui videant esse conuersa, qua fas est, animi sinceritate opto.

Neque vero non debeo rogare VOS et obsecrare, MAGNIFICI ET ILLVSTR. REIPVBLICAE CONSULES, summe ven. et illustr. reu. Canonic. ord. PRAEPOSITE, generosiss. Eorund. DECANE, summe reu. et excellentiss. SACROR. PRAESVLE, nobiliss. consultiss. et experientiss. Reipubl. SYNDICI et iurium artis medicaeque DOCTORES, adm. reu. atque praecleariss. orbi nunc Vestro SENIORE, PASTORES atque SYMMYSTAE, nobil. generos. prudentiss. et ampliss. Reip. SENATORES, PROTONOTARIE ac SECRETARII, denique ad quoscunque potest pertingere haec inuitatio, vt hodie ossa sepelienda pompamque funebrem, exsequias eundo, decorare velitis atque honestare.

P. P. Ipso exsequiarum die V. Nouembris A. MDCCCLXXXVII.

LBMV Schwerin 33

33\$000856649

tenus hominum corrigunt mores, IAC. CAROVIO, et IOH. PET. REVSCHIO, interpretandi Sacri Codicis regulas et exercitia, IOH. GEO. ZVR LNDEN, historiam rerum sanctiorum GOTTLIEB STOLLIO, cuius am, quoad nondum WEDELIJ hospitis menfac admoueri poterat, conuictor fuit.

Sex vero mensium vltra triennium spatio, Ienae his rebus impenso, pede felici sese Lipsiam contulit a. xxxiii. e primo, ibidemque his, quae adhuc quasi aedificia instruxerat, industria simili, multa addidit ornamenta, multaque opera superstruxit. Namque adhibuit ad magis proficiendum in Historia Vniuersali GE. CHR. GEBAVERVM, Theologia, quae positua dicitur, secundum BAIERI compendium, sua poscentem specimina et acuentem se putando, SAL. DEYLINGIUM, in concionandi vel arte, vel facultate, quum praeepta dantem, tum offerentem que se exercendi commoditatem, CAR. GOTTLÖB HOFMANNVM, in accuratiori denique intelligentia Symbolorum coetus Lutherani librorum HENR. KLAUSINGIUM,

Anni autem insequentis xxxiv. eadem fere tempestate, qua in superiori aduenerat, Lipsiensium quoque valeat academiae, vt reuerteret domum, circaque Pentecostale sacrum rediit Lubecam. Hicque iam, quo poterat, primo tempore CARPZOVIO Sacrorum Praefuli, specimina edendo, quae tanto Viro placerent, sua studia probare contendit egregie probavit, et statim in Ordinem receptus est sanctioris ministerii Candidatorum, eaque re simul facultatem, a praeditis in concionem, quoties posceretur, publicam ascenderet, adeptus. Et concionatus hinc est sane quenter et ad excitandam pietatem apte, ita denique, vt, quoniam in hac pariter atque omni alia re, cunctorum piperetur applausu, quin haud diu expectaturus hinc esset sacrum aliquod munus, nemo dubitaret.

Istaque rerum praefagitione dignus quoque fuit euentus. Nam ad aedem Petrinam a. xxxvii. a. d. xx. Iunii itaque anno vix inchoato viuis ereptus ouium sacrarum Pastor IOH. RITTERVS esset, Symmysta communi suffragio electus est. Nec vero tunc modo ipsi, vt eligentium ornaretur omnium suffragiis, contigit, sed etiam ista, quotiescunque publice, vt aliquod efficeret munus, euocabatur, eadem prosperitate sortium est vsus. Ita factus videlicet Archidiaconi dignitatem est a. xli., vacuefactam praematuro IOACH. IOH. SCHNOBELII morte, morsus tueri a. lvi. a. d. xiii. Mai., post obitum CHRISTOPH. ANTON. ERASMI, Pastorale munus, ita Sacri Ordinis a. lxxvii. a. d. xxvi. Febr., post GEO. HERM. RICHERTZII excessum, constitutus, ita denique gloria, quae publice data peculiari occasione perfecit, efficere iussus. Nec mirum; quia semper eius industria, veritas, fides, facultas, peragendi praeclara quaeque, perspecta est.

Ac plura multo essent, quam caperet charta, mihi scribenda, si vel ea, quae tantummodo ad explendum maioris munus effecit, omnia persequi vellem, recensereque, quibus interfuerit exempli gratia Pastorum aliorumque sacerdotum, aliquorum etiam tum ab ipso sacris muneribus initiatorum, electionibus, item sacrarum in Coenobio Ianneo Virginum, vt Maximarum duarum, trium ordine Secundarum, caeterarum numero plurium, ad suam quarumque dignitatem euectionibus, quae itinera fecerit, quae gesserit alia negotia, vel alius generis, vel eiusdem. Potiora

fero, erit fatis.

Iunctus est sacrorum Praefulis vice, quando bis eramus magno viro, primum CARPZOVIO, CARRIATI. Horum ab vno, pie defuncto, abrupta tunc negotia sex mensibus vltra quadriennium gessit, illu erat magni Regis auocatus, per quinquennium, et quod excurrit; cumularique vidit admodum a facienda, tum alios, partim etiam prius actos, partim agendos, vel hoc primum tempore, vel gis arduos, et exantlandos difficilios, labores. Namque Pastores diuiniorem gregum quinque, quatuor se initiatos, in sacra munia immisit, horumque quatuor alios, octo igitur omnino, pro more sollempniter quibus erat integrum, collegis explorauit de fidei atque doctrinae sinceritate, sanctioris vero tos fere viginti, vt similiter exploraret, in vnus modo conspectum adduxit, vt fieri solet, alte. Semel quoque speciminibus aestimandis, quae publice schola, quum ex amplissimi SENATVS auctoritate at, vice Praefulis interfuit. Semel denique, vt publicarum celebraretur supplicationum dies, et inque et caeterarum rerum formulas, praescribi solitas ordinario more a Praefule, praescripsit. a. ministerii seruandis continuandisque. Haec igitur atque talia, quae et qualia non facile peraguntur, nis, eo modo suscepit, gessit, absoluit, minime neglecta interim veteri rerum functione, vt inde n, quaeque laus, puto, redundauit, obliuioni dari vnquam vix, ac ne vix quidem, possit. Tam habuimus, tamque praecellentem eruditione, virtute meritisque, Seniore! Immeritone iudicallud commune gaudium esse debere, quod ille transactis in ordine sacro lustris decem integris iucundissimo ritu, sua illa sollempnia posset sacra celebrare? Qua de re plura proferemus mox, vbi primus interim persecuti, quae necessario quoque narranda sunt.

sic agere possumus de gaudiis. Verumtamen dolere simul oportet, quod subinde per vices euenienteritas duriorum commemoranda erit. Ne coniugii quidem exoptatissimi faustitas iucunditasque sua

lud a. xxxix. a. d. xxi. Mai. cum Virgine nobilissima omnique virtutum genere decoratissima, TTA, gentis WOLDTIAE, viri in mercatorio quondam ordine senatorioque spectatissimi, HERRTII, filiarum natu maxima, cui nuper, cum Marito, hilariter illa, quae indicabamus ante, sacra a destinabamus animo coniugialia, nunc eheu Viduae in luctu vehementissimo quaeuis alia cogimur enuit hinc educauitque primum Filios tres, e quibus tamen funera duorum vidit ante tempus, prohiluxit, deinde duas Filias.

rimus HERMANNVS DANIEL, a. xl. a. d. iii. Iulii natus, mercaturam feliciter, vt tiro, t herus, exercuit, sed nimis breui tempore. Mortuus est enim a. d. xi. Aprilis a. lxxvii. caelebs. nobilissimus et consultissimus, ADDE BERNHARDVS BYRGHARDI. I. V. L. a. xlii. a. d. xiv. litteras in Gymnasio et duabus academiis quam optime cultas, egregium honoris gradum, ob animi ritatem atque virtutem, vt in patria, sic alibi, praecipuam laudem, rebus agendis meritorum s est, duobusque in matrimoniis, quorum primum initurus ab ipso Parente pio ritu consecratur, rum, semel auum fecit. Iunctus enim a. lxxxv. a. d. xxvi. Mai. Virgini nobilissimae laudatissimae CHRISTINAE FLOETHIAE, Viro quondam ciuici ordinis industria et arte florentissimo natae, Adde Bernhardum, a. lxxxvi. a. d. xxii. Febr. suscepit, at eandem eheu quinto post die iterum ingressus coniugium est ipso hoc a. lxxxvii. a. d. xxvi. Iun. cum Virgine nobilissima et slibet perinsignibus ornatissima, CATHARINA MAGDALENA MENTZIA, quarta Filiarum a ondam et amplissimo Senatore, NICOLAO BARWARD MENTZE. relictarum, quod vinculum n vt multo diutius duret et ad feram perpetuetur vsque senectutem, prout optare bonum quemus.

inique Filius, IOHANNES HENRICVS, genitus ille a. xliii. a. d. xvii. Aug. ab academia uo, rebus in Gymnasio patrio peregre gessit, operam studio daturus Theologico cum fratre

